

Poznań, 2018.07.27

**Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów**

W imieniu środowiska rzemieślniczego zrzeszonego w Wielkopolskiej Izbie Rzemieśniczej w Poznaniu przedstawiam Panu Premierowi zestaw tematów i problemów mających wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej przez przedsiębiorców-rzemieślników i jej rozwój oraz funkcjonowanie organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła.

Na wstępie naszego wystąpienia skupimy się na przygotowaniu zawodowym prowadzonym przez pracodawców-rzemieślników oraz potwierdzaniu kwalifikacji zawodowych przed komisjami egzaminacyjnymi izb rzemieślniczych.

Potencjał i zaangażowanie rzemiosła w kształcenie zawodowe i potwierdzanie kwalifikacji zawodowych w Polsce

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju opiera się na budowaniu nowoczesnej gospodarki opartej na dwóch filarach: innowacyjnym przemyśle i szybko rozwijających się mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach. Pracodawcy-rzemieślnicy prowadzący mikro, małe i średnie firmy od zawsze angażowali się w przygotowanie zawodowe młodzieży i dorosłych oraz proces potwierdzania kwalifikacji zawodowych. Budowana przez lata sieciowa struktura organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, na czele której stoi Związek Rzemiosła Polskiego, zrzeszający izby rzemieślnicze, dalej cechy oraz pracodawców-rzemieślników, tworzy sprawnie funkcjonujący organizm zajmujący się przygotowaniem zawodowym w systemie dualnym oraz

potwierdzaniem kwalifikacji zawodowych poprzez nadawanie tytułów mistrza i czeladnika w zawodach rzemieślniczych.

Zaangażowanie organizacji rzemioła w te działania daje możliwość zdobycia zawodu i uzyskania kwalifikacji zawodowych w ponad 130 profesjach, w tym w ponad 50 zawodach funkcjonujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Ważnym elementem działalności organizacji, uzupełniającym ofertę edukacyjną proponowaną przez szkoły zawodowe, jest oferowanie nauki i nabycia kwalifikacji zawodowych w tzw. zawodach pozaszkolnych, funkcjonujących w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. Dzięki temu tylko egzaminy czeladnicze i mistrzowskie oferowane przez izby rzemieślnicze umożliwiają zdobycie kwalifikacji zarówno w popularnych zawodach rzemieślniczych, jak m. in.: fryzjer, mechanik pojazdów samochodowych, murarz-tylnik, elektryk, stolarz oraz unikatowych często o charakterze artystycznym, np. takich jak: witrażownik, grawer, sztukator, rzeźbiarz w drewnie.

Proponowane przez MEN zmiany w zakresie przeprowadzania egzaminów czeladniczych dla młodocianych pracowników

Zaproponowana przez resort edukacji zmiana w zakresie przeprowadzania egzaminów czeladniczych dla młodocianych pracowników polegająca na realizacji części pisemnej egzaminu przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w szkole, a w części praktycznej przed komisją izby rzemieślniczej z udziałem egzaminatora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej, jest nie do zaakceptowania, ponieważ deprecjonuje rolę izb rzemieślniczych w tym procesie oraz obniżenie pozycji świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich. Świadectwa czeladnicze i dyplomy mistrzowskie stanowią podstawę do zatrudnienia i pełnienia określonych zadań zawodowych w kraju i zagranicą. Pozycja ta była budowana przez lata i nie może być niszczone pod wpływem zakładanej koncepcji.

Przez lata zasady realizacji nauki i egzaminowania w rzemiośle zmieniały się, zawsze nadążając za zmianami gospodarczymi. Nigdy jednak żadna zmiana nie burzyła istoty egzaminu i nie wprowadzała innego organizatora tego procesu. Rzemieślnicy – mistrzowie szkolący uczą nie tylko praktycznych umiejętności zawodowych w naturalnych warunkach pracy, lecz przygotowują kompleksowo do funkcjonowania na rynku pracy, przekazując wiedzę ogólną i zawodową oraz kształtując kompetencje społeczne podopiecznych. Dlatego w pełni uzasadniony jest udział pracodawców-rzemieślników w kompleksowej ocenie wiedzy, kompetencji i umiejętności podczas obu etapów egzaminu – zarówno teoretycznego, jak i praktycznego. Podobny model kształcenia i potwierdzania kwalifikacji zawodowych realizowany jest z sukcesem w Europie, głównie w państwach niemieckojęzycznych, tj. w Szwajcarii, Niemczech i Austrii, ale

również w Holandii i Danii oraz Norwegii. Z tego względu niezrozumiałe jest rujnowanie dorobku polskiej organizacji rzemiosła w zakresie potwierdzania kwalifikacji zawodowych. Rzemiosło jest otwarte na zmiany i modyfikację egzaminu zmierzającą do większej transparentności.

Konsekwencje zaproponowanych przez MEN zmian w zakresie przeprowadzania egzaminów czeladniczych dla młodocianych pracowników

Podzielenie egzaminu czeladniczego pomiędzy dwóch organizatorów, wypacza istotę egzaminu. Koncepcja ta budzi wątpliwości zarówno formalno-organizacyjne, jak i merytoryczne. Nie wpisuje się również w całość działań, które aktualnie prowadzone są przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r., poz. 64) określa, iż całym procesem walidacji i certyfikowania kwalifikacji zajmuje się jedna instytucja certyfikująca, która uzyskała stosowne upoważnienie. Takie podejście gwarantuje jakość nadawanej kwalifikacji i nakłada określone zobowiązania na instytucję przeprowadzającą egzamin. Wobec tytułu czeladnika i mistrza w zawodzie ustawowo uprawnienia do walidacji i certyfikowania mają izby rzemieślnicze. W związku z powyższym podzielenie egzaminu czeladniczego w odniesieniu do młodocianych pracowników na dwóch organizatorów (dwie instytucje egzaminujące) **jest sprzeczne** z założeniami funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz zapisami w/w Ustawy.

Wprowadzenie dwóch form organizacji egzaminu czeladniczego – jednej dla młodocianych pracowników realizujących teoretyczne przygotowanie zawodowe w szkole oraz drugiej formy dla pozostałych grup kandydatów na egzamin (którzy efekty uczenia się osiągnęli w drodze szkolenia nieformalnego i pozaszkolnego) - spowoduje stosowanie dwóch różnych procedur do nadawania tej samej kwalifikacji (świadectwa czeladniczego). Egzamin w izbach rzemieślniczych i Okręgowych Komisjach Egzaminacyjnych mają odmienną strukturę (egzamin czeladniczy – etap teoretyczny składający się z części ustnej i pisemnej oraz etap praktyczny, egzamin przed OKE – część pisemna i część praktyczna), inny system oceniania (egzamin czeladniczy – ocena, egzamin w OKE – punkty procentowe), inne ramy czasowe w zakresie przebiegu egzaminu. W związku z powyższym nie jest możliwa implementacja części pisemnej przeprowadzonej przez OKE do procesu walidacji prowadzonej przez izbę rzemieślniczą.

Izba rzemieślnicza nie może nadawać kwalifikacji (potwierdzać posiadanie określonego zbioru wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) bez realizacji całego procesu walidacji.

Nasze środowisko jest najbardziej aktywnym i doświadczonym przedstawicielem pracodawców w obszarze kształcenia zawodowego w kraju. Sądziliśmy, że resort edukacji nadal będzie naszym partnerem w kreowaniu szeroko rozumianej tematyki oświatowej, a tymczasem okazuje się mocą sprawczą poczynań, które w konsekwencji mogą przekreślić dorobek i doświadczenie rzemiosła w edukacji zawodowej.

Propozycje rzemiosła umożliwiające zwiększenie spójności systemu walidacji kwalifikacji

Rzeczywiste zwiększenie oceny rynkowej egzaminów mistrzowskich i czeladniczych jest możliwe poprzez umożliwienie realizacji obowiązku przekazywania i przetwarzania danych dziedzinowych ucznia w związku z egzaminami czeladniczymi i mistrzowskimi do systemu informacji oświatowej na podstawie postanowień Ustawy z 14 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej. Zapisy Ustawy o systemie informacji oświatowej dają możliwość przedstawicielom resortu edukacji oceny skuteczności i efektywności egzaminów przeprowadzanych przez izby rzemieślnicze oraz nadzorowanie tego procesu. Obecnie mimo chęci realizacji ustawowego obowiązku, izby rzemieślnicze nie mogą skutecznie przekazywać danych, gdyż system informacji oświatowej nie zawiera funkcjonalności umożliwiających wykonanie tego zadania.

Mając na uwadze społeczny aspekt zmian procedowanych przez MEN, zgadzamy się ze stanowiskiem Związku Rzemiosła Polskiego, by wprowadzić do składów rzemieślniczych komisji egzaminacyjnych w trybie obowiązku przedstawiciela OKE z funkcją egzaminatora. W związku ze stwierdzonymi trudnościami w zakresie udziału w etapie praktycznym egzaminu, proponujemy włączenie do składu komisji izb rzemieślniczych egzaminatorów OKE, ale bez wskazywania etapu egzaminu, w którym powinni uczestniczyć. Takie rozwiązanie umożliwiłoby elastyczną organizację egzaminu w zależności od sytuacji oraz dyspozycyjności osób, które mają w nim wziąć udział.

Izby rzemieślnicze nie negują potrzeby wprowadzania zmian, są one niezbędne dla skutecznego przeprowadzania reformy systemu kształcenia zawodowego. Jesteśmy natomiast przekonani, iż wprowadzane zmiany nie powinny prowadzić do zatraćania wartości i potencjału rzemiosła wypracowanego latami w ramach partnerstwa z sektorami publicznymi.

W związku z powyższym zwracamy się z uprzejmą prośbą o wsparcie i pomoc w utrzymaniu systemu potwierdzania kwalifikacji zawodowych prowadzonego dla młodocianych pracowników przez izby rzemieślnicze.

Inne tematy które mają istotny wpływ na rozwój rzemiosła:

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Jako środowisko gospodarcze jesteśmy generalnie pozytywnie zaskoczeni wprowadzanymi zachętami do podejmowania i dynamicznego rozwijania działalności gospodarczej. W tym zakresie obecny Rząd wprowadził szereg rozwiązań zawartych w:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Pakiecie 100 zmian dla firm,
- Konstytucji biznesu.

Zapowiadane są kolejne zmiany ułatwiające prowadzenie działalności gospodarczej.

Szereg zmian wprowadzonych w wyniku powyższych inicjatyw Rządu należy ocenić pozytywnie, zwłaszcza te powodujące odbiurokratyzowanie prowadzonej działalności gospodarczej, podwyższenie limitów podatkowych, deklaracje poprawy relacji przedsiębiorca-urząd, wprowadzenie jasnych i klarownych „objaśnień prawnych”, powołanie Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, poprawę funkcjonalności CEIDG, itd.

Również z pozytywnym odzewem spotkała się ostatnia nowelizacja Ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego. Dotyczy to przede wszystkim zwiększenia kompetencji Rady Dialogu Społecznego w zakresie opiniowania projektów ustaw i projektów aktów prawnych przygotowywanych przez Radę Ministrów, strategii, programów i innych dokumentów dotyczących działań Rady Ministrów.

Z dużym sceptycyzmem oraz krytyką spotykają się natomiast działania ustawodawcze dotyczące:

1. obniżania stawki podatku CIT.

Niezrozumiała jest presja na obniżanie stawki podatku dochodowego od osób prawnych. Obniżka ta dotyczy ok. 390 tys. podmiotów gospodarczych o obrotach do 1,2 mln euro na ponad 2 mln mikrofirm zatrudniających do 9 osób /dane GUS za 2016 r./. Zdecydowana większość z nich prowadzi działalność gospodarczą jako osoby fizyczne i jest opodatkowana w zależności od skali działalności minimalną stawką podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 18%, stawką 19% podatku liniowego lub przy małej skali działalności korzysta z form zryczałtowanych.

Przytoczone liczby ewidentnie pokazują nierówność podmiotów wobec prawa. Stoi to w jaskrawej sprzeczności z licznymi deklaracjami rządzących o równym traktowaniu wszystkich podmiotów, w tym w szczególności w kwestii tak wrażliwej jak wysokość opodatkowania działalności gospodarczej. Planowana dalsza obniżka CIT do 9% może tą nierówność znacznie pogłębić.

Obniżanie stawki CIT może zachęcać osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą do przekształcania prowadzonej działalności w inną formę prawną tj. w jedną ze spółek prawa handlowego, które zgodnie z definicją rzemieślnika i rzemieślnika zawartą w ustawie o rzemiośle nie zaliczają się do rzemiosła. Oprócz negatywnych konsekwencji tego zjawiska w zakresie zrzeszalności i potencjału rzemiosła mogą pojawić się problemy w procesie potwierdzania kwalifikacji oraz wypłacania dofinansowań do kosztów kształcenia zawodowego.

Wyrażamy pogląd, że jeżeli państwo chce wspierać małą przedsiębiorczość to pierwsze kroki w zakresie reformy podatków powinno zacząć od podatku dochodowego od osób fizycznych, ponieważ 90% MŚP jest opodatkowana w różnych jego formach, podobnie jak rozpoczynający działalność gospodarczą.

2. wprowadzenia instytucji działalności nierejestrowanej.

Dla osób nie znających prawa podatkowego i ubezpieczeń społecznych jest to dość chwytliwy i atrakcyjne pojęcie oznaczające, iż można w małej skali do określonego obrotu miesięcznego prowadzić nierejestrowaną działalność gospodarczą bez żadnych konsekwencji fiskalnych itd. Nic bardziej mylnego i szkodliwego z wielu względów dla samych zainteresowanych oraz w efekcie dla całej gospodarki. Ta forma aktywności świadomie lub nieświadomie rozszerza tzw. „szarą strefę”, naraża osoby prowadzące taką działalność na konsekwencje związane z nieewidencjonowaniem obrotów i ich nieopodatkowaniem,

3. wprowadzenia „ulgi na start” poprzez zwolnienia z opłacania składek na ubezpieczenia społeczne przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia działalności.

Wprowadzone w Ustawie Prawo przedsiębiorców rozwiązanie naraża osoby korzystające z tej formy zachęty do prowadzenia działalności gospodarczej na mniejsze w przyszłości emerytury, pozbawienie prawa do zasiłku chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz świadczenia rehabilitacyjnego i świadczeń z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy.

Powszechny Samorząd Gospodarczy.

Prowadzone próby budowania powszechnego samorządu gospodarczego zupełnie nie spełniają oczekiwań środowisk gospodarczych ponieważ prowadzą do budowy struktur quasi państwowych oderwanych od istniejących od dziesiątek lat organizacji samorządu gospodarczego np. struktur samorządu gospodarczego rzemiosła.

Należy zbudować i wdrożyć instytucje powszechnego samorządu gospodarczego w oparciu o doświadczenia i potencjał istniejących na szczeblu centralnym i terenowym organizacji przedsiębiorców i pracodawców.

Powszechny samorząd gospodarczy powinien być wyposażony w kompetencje i instrumenty konsultacyjne i negocjacyjne w sprawach społeczno-

gospodarczych oraz powinien realizować szereg działań zleconych mu przez Państwo.

Projekt ustawy o rynku pracy.

Środki Funduszu Pracy są gromadzone przede wszystkim ze składek przedsiębiorców i powinny być przeznaczane zgodnie z Ustawą na promocję zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia, aktywizacji zawodowej i narzędzi i form walki z bezrobociem.

Dla przykładu art. 341 i 342 projektu ustawy o rynku pracy regulują sprawy przekazywania środków finansowych z Funduszu Pracy na rzecz wspierania rodziny i systemy pieczy zastępczej. Naszym zdaniem środki Funduszu Pracy przeznaczone są na realizację tematyki, którą reguluje ustawa o rynku pracy i niekonieczne powinny być przekazywane na inne cele, nawet najbardziej szczytne i szlachetne. W tych innych działaniach powinny być uruchamiane inne źródła finansowania.

Przedstawiona informacja nie wyczerpuje całej tematyki związanej z wykonywaniem i funkcjonowaniem rzemiosła i jego organizacji. Środowisko aktywnie reaguje na występujące bieżące problemy przy wykonywaniu działalności gospodarczej i funkcjonowaniu organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła. Nasze obawy i sugestie zgłaszamy m.in. poprzez opiniowanie projektów aktów prawnych przez nasze organizacje, prezentowanie wniosków i opinii na forum Rady Dialogu Społecznego, wojewódzkich rad dialogu społecznego i powiatowych rad zatrudnienia, Radzie Rynku Pracy i wojewódzkich rad rynku pracy i wielu innych forach.

PREZES IZBY

Jerzy Bartnik